

کمبودهای تغذیه ای

موقعی به کمبود یک یا چند جزء مواد غذایی مشکوک می‌شویم که:

اولاً علائمی مبنی بر بروز کمبود مواد غذایی را در دام مشاهده کنیم.

ثانیاً با اضافه کردن یک یا چند جزء مواد غذایی و رفع کمبود آن، علائم بالینی بیماری برطرف شود.

ثالثاً با آزمایش جیره غذایی، مشخص شود که آن جیره بخصوص از لحاظ مواد غذایی دچار کمبود است.

شرایطی وجود دارد که می‌تواند باعث بروز کمبودهای غذایی شود:

1) جیره غذایی ← یا جیره کمبود دارد (کمیت) و یا Imbalance است (کیفیت)

2) اختلال در جذب مواد غذایی ← بیماریهای مختلفی بخصوص بیماریهای روده‌ای و اسهال‌های مزمن باعث اختلال در جذب مواد غذایی می‌شوند.

3) اختلال در مصرف مواد غذایی خورده شده ← افزایش p جیره مانع از جذب ca می‌شود و یا افزایش ca جیره مانع از جذب پد می‌شود. افزایش **مولیبدن** در جیره باعث کاهش ذخیره **مس** کبد می‌شود.

4) احتیاجات غیرعادی حیوان ← دامهای جوان و در حال رشد و یا گاوهای آبستن و شیروار، احتیاج به مواد غذایی بیشتری دارند.

کمبود انرژی:

کمبود انرژی ناشی از دو عامل است:

- 1- جیره غذایی ناکافی است (کمیت)
- 2- جیره غذایی نامطلوب است (کیفیت)

معمولاً فقر ناشی از کمبود پروتئین و انرژی، تواماً اتفاق می‌افتد و در اغلب موارد این دو کمبود جدا از هم نیستند.

علائم ناشی از کمبود انرژی بستگی به سن حیوان، حاملگی، شیرواری، شرایط محیط و ... دارد.

کمبود انرژی:

- در دامهای جوان ← باعث کاهش رشد و تاخیر در بلوغ می‌شود
- در تلیسه‌های آبستن ← باعث می‌شود که بعد از زایمان، آغوز کمی تولید کنند.
- در دامها بالغ شیروار ← باعث کاهش تولید شیر و کوتاه شدن دوره شیرواری و کاهش وزن و عدم فحلی می‌شود. در ضمن گوساله‌های آنها کوچک و ضعیف هستند.

در گاوهایی که کمبود انرژی دارند، تخمدانها Inactive و خیلی کوچک هستند و جسم زرد حس نمی‌شود. که این حالت در گاوهای لاغر دیده می‌شود. اکثر این گاوها تا چهار الی پنج ماه پس از زایمان فحل نمی‌آیند. همچنین احتمال کتوز و توکسمی آبستنی در کمبود انرژی وجود دارد.

کمبود انرژی در هوای سرد، در گاوهای نژاد گوشتی باعث انباشتگی شیردان (Abomasal Impaction) می‌شود.

کمبود پروتئین:

کمبود پروتئین در دامهای جوان باعث کاهش رشد، کاهش میزان غذای مصرفی، فقدان رشد عضلانی و طولانی شدن زمان رسیدن به بلوغ می‌شود.

کمبود پروتئین در دامهای بالغ باعث کاهش وزن و کاهش تولید شیر می‌گردد.

در گاوداری‌های صنعتی این مشکل بیشتر در تلیسه‌ها دیده می‌شود زیرا معمولاً غذای خوب را به گاوهای شیروار داده و باقیمانده آنرا به تلیسه‌ها می‌دهند.

تلیسه، بین 16 تا 18 ماهگی باید تلقیح شود. زیرا در آن زمان به وزن و سایز مناسب می‌رسند. ولی به علت تغذیه بد، همیشه این مشکل وجود دارد که سن تلقیح به 20 ماهگی و حتی بالاتر هم برسد.

نکته مهم در جیره نویسی این است که سعی شود پروتئین از منابع مختلف تامین گردد مانند یونجه، شبدر، تخم پنبه و پودرماهی)